

נות בחזית אחרת: בין מפא"י לרפ"י. היחסים בין גולדה—דיין—ספיר—פרס השתפרו והלכו. עד כזו אידיליה ממש. כהגדרת אחד המקורבים: זאת אהבה בצחות. צוות גל—דה—דיין, צוות ספיר—פרס. הערכת האיש: "לא מן הנמנע, שכאשר יגיע הזמן לחיכוך המדיני הגדול על שלום, ילך

הפגין את אהבתו בהתמדה — יוצא בידים ריקות. ומחור חדש זוכה במתנה ובחיבה. היו שאמרו: "גולדה לא סלחה ליגאל את התרגיל שעשה ערב הבחירות, כאשר דרש אולי טימטיבית להופיע במקום השני ברשימה, מייד אחרת. היא לא הבינה, כנראה, את המניעים. הוא פשוט רצה להיות

על משמעות המהלכים שועשו במשבר הממשלתי שהתחולל השבוע

פרס עם ספיר, וגולדה עם דיין. הערכות לעתיד בצה, אי אפשר להתעלם מגרעין מוצק אחד של אמת: גולדה היא היום נץ חסרת מעצורים. עובדה אחרת: הערכות של שמעון פרס את פינחס ספיר, כפי שהושמעה השבוע באוזני מקורביו של המזכיר הכללי, אמר פרס: "ספיר הוא אחד האנשים הפיקחים ביותר, בעלי הכושר הרב ביותר... הייתי תומך בו לראשות הממשלה." אם תבוא ההתמודדות הגדולה, אפשר לצפות להתייצבות כזאת: יגאל אלון ילך עם ספיר ועם פרס, ישראל גלילי ילך עם גולדה מאיר ומשה דיין.

מה יקרה כשגולדה תחדל לעמוד בראש?

מתי תיתכן התמודדות כזאת? אפשרות אחת היא, אם תחול גולדה מאיר להיות ראש-ממשלה מעמדי ברי. אות, דוגמאות העבר הוכיחו, שבמקרה כזה קיימת נטייה לשמור על הרכב הממשלה, ורק למצוא ראש-ממשלה חדש. הממשלה הקיימת היא הקובעת מי יהיה ראשה הבא. כלומר: ממשלה החדש יצטרך למצוא חן בעיני השותפים, כולל גח"ל. איזה מועמד יכולה מע"י להציע, בתנאים אלה? יתכן ספיר — אבל גח"ל תתנגד לו. יתכן דיין. **ישנה אפשרות אחרת:** שההתמודדות תבוא ביוזמתה של גולדה מאיר עצמה. כנאומה בפני מזכירות מפלגתה, ביום השישי האחרון, אמרה: "אנחנו עלולים ללכת לבחירות חדשות ברגע שיתחיל דיין על שלום." פירוש הדבר: יתכן שברגע הכרעה המדינית הגדולה, לא תזכה גולדה בתמיכת רוב מכריע בממשלה למען מדיניות הסיפוח וההתנחלות שלה, ואז תאלץ להתפטר ולזנום פניו הכנסת. על מה בנוי חשש זה? אחד העוורים היותר קרובים ביותר של דיין אמר בשבוע שעבר: "אם יתנהל מחר החיכוך המדיני הגדול על עתיד השטחים, מובטחים

קרוב אליה, והנה היא חשבה שהוא רק רוצה להיות קרוב לכיסא."

מי זוכר

את יגאל אלון?

לכל זה נוסף משבר משרד-החינוך. יגאל אמר בכל הזדמנות, שלא יסכים למינוי סגן מפד"ל. אבל גולדה לא התייחסה אל זה כאיום מפורש, שאם יודבק לו סגן דתי — לא יקבל את התפקיד. הוא לא נתן אולטימטום ברור. על כן, כאשר התיישבה עם המפד"ל לגמור סופית את העסקה, הסכימה שאיש שלהם יהיה סגן-שר. הרי אי אפשר להתחשב בכל מישאלותיהם של חברה למפלגה. גם ארן התנגד למינוי סגן דתי, והיא לא נשמעה לו. על כן, כאשר עשה אלוו מן העניין הזה משבר ממדרגה ראשונה, הרגישה את עצמה מרומה. ככה, לפתע, זורקים לה אולטימטום? אחרי שראי כבר גמרה עם ספיר? היא לא תסבול זאת! או שיגאל יסכים לסגן דתי, או שהיא לא

ספור המשבר הגדול בהרכבת הממשלה הוא סיפור של אהבה ניכזבת. סיפור אהבתם של גולדה מאיר ויגאל אלון.

כאשר נפטר לוי אשכול, ונראה היה כי הנה עומדת ליפול הכרעה בהתמודדות בין משה דיין לבין יגאל אלון, לא היה לאלון תומך נלהב יותר מאשר גולדה מאיר.

אמנם היא היתה רק חברת-כנסת, אחרי שהתפטרה מכל התפקידים הגדולים בממשלה ובמפלגה. אבל תמיכתה של גולדה היתה שחה הרבה, ובמירוץ אל הכיסא הרם נשקלה בזוהב.

כאשר התהפכו לפתע היוצרות, וידידו הטוב של יגאל אלון, ישראל גלילי, נבחר כיושב ראש, ועשה יד אחת עם פינחס ספיר כדי להכתיב דוקא את גולדה מאיר, הצליח אלון להסתיר את אכזבתו. הוא היה בין האורחים החשובים שבאו לביתה ברמת-אביב, כדי להפציר בה שתסכים להיות ראש-ממשלה. היא אמרה לו: "אני מעדיפה שאתה תהיה ראש-הממשלה. אני אתמוך." במועמדות.

יתכן שיגאל ידע שאין ערך לסנטימנטים כאלה, מול הציאות הקרה של ברית גלילי-ספיר. יתכן שסתם ביטא

הרומן עם אלון-מת!

יחי הרומן עם-דיין!

את אהבתו לגולדה, כאשר חזר ואמר: "את המועמד היחיד והטוב ביותר לראשות-הממשלה." מכל מקום, כאשר החלה גולדה מאיר את דרכה כראש-הממשלה, החל גם ירח-הדבש הפוליטי בינה לבין יגאל אלון. והנה, השבוע, כאשר נדמה היה שגולדה סיימה סוף-סוף את הרכבת ממשלתה, קברה היא את יגאל אלון עמוק בתוך המעמד הנחות של שר סגן. ומי חיבבה החדש של גולדה אם לא מתחרהו מספר 1 של יגאל — שר-הביטחון משה דיין?

הפתעה: משה דיין עושה למען פרס

פני כמעט שנה, העלה יגאל אלון רעיון שנועד לחזק את מעמדו, למסור לידיו סמכויות בשטחים חיוניים, ולהפגין קבל עם ועדה שהוא לא רק סגן ראש-הממשלה בתואר, אלא גם למשה. הוא הציע לגולדה, ש'אתרי הבחירות יופרדו הסמכויות המדיניות של טיפול בשטחים המוחזקים ממשרד-הביטחון, ויועברו למישהו אחר. לו עצמו, למשל.

גולדה הסכימה לו שיש לה כל הסימפטיה אליו, והיתה מאד מאד רוצה לראותו ממלא את התפקיד הזה. יד על הלב. אבל היא חיבת להיות זהירה, שלא תפגע במשה דיין, שתודה לאל נרגע ואינו עושה צרות. לא כדאי להחזיק אותו החוזה, לזרועות גח"ל, כדאי לחכות ולראות.

מאוחר יותר, כאשר כבר דיכרו באופן מעשי על חלוקת תיקים וסמכויות, שוב העלה אלון את הנושא. גולדה השיבה לו, בקולה של סבתא נרגשת וצמודה, כי למרבה הצער לא ייתכן הדבר. דיין יפגע. יגאל ויתר. הוא לא העלה בדעתו שהוא מותר לטובת שמעון פרס. גולדה גם לא סיפרה לו.

כאן היה נעוץ סוד המשבר בידי: זריחתו הפתאומית של שמעון פרס. כשסוכם בזמנו עם אנשי רפ"י לשעבר על צירוף שמעון פרס לממשלה, השבו לזכור לו איזה תיק מישני אי לתת לו שרות ללא תיכּן. אנגל בנשה בחקון משה דיין כי יגאל אלון מתכוון לנכס חלק מן הדין עונה שלו, הוא מצא פיתרון גאוני: הוא הציע שהטיפול בערבוי השטחים ופולטיים, שיופּרד ממשדרו, יימכר לידיו של שמעון פרס.

עניינו כך הוא הפך את שמעון פרס לאחד השרים החשובים בממשלה, שישותפו בהכרעיות בענייני ביטחון, ניטרל את יגאל אלון והשאיר את עצמו שליט בעדני בשטחים ה' מוחזקים. גולדה לא יכלה להתנגד לדיין בעניין זה. ההפתעה בכל ההתפתחות היתה עצם הצעתו של דיין לתת לפרס את התיק המודי: בר היתה זו הפעם הראשונה שמששה דיין עשה משהו ממש למען הקאריירה של פרס. וזו שכן החיזור. הנה מחזו ומיק וחרוז כמו יגאל, ש'

לנו עשרה קולות של חברי הממשלה: שישה של גח"ל, דיין ופרס, גולדה וגלילי. זה עדיין אינו מהרה רוב, בממשלה של 23-24 חברים. לאור חשבון זה, יש לראות את התמרונים שהתנהלו סביב הרכבת הממשלה: ספיר דחף תמילה את גולדה לגמור עם הדתיים מהר, תמורת ויתורים כמו מניעת טלחזיה ב' שבת ומינוי סגן שר במשרד-החינוך. הוא קיווה בזאת — אם לא לחסום את הדרך בפני גח"ל, לפחות להקטין את כוח-המיקוח שלה. דיין הטיל וטו נגד זה, שיכנע את גולדה לאמץ לעצמה את עיקרון הקואליציה הרחבה. החישוב ברור: גח"ל כמפלגה היא הגיבוי החזק ביותר למדיניותו. גם האגף השני, של ספיר — מפ"ם — התמוטט כמיגדל קלפים. הם התחילו ברעש גדול, איימו לפרוש מן הממשלה, אך לבסוף מצאו את הנוסחה שתספק את מצפונם הגמיש ואת תאוותם לסירי הבשר. התוצאה: כולם נשארו בפנים. וההתמודדות נדחתה.

פינחס ספיר

עדיין לא מוכו

המפתח נשאר עדיין בידי פינחס ספיר. גולדה יודעת זאת, והיא אינה מאושרת במיוחד מכך. היחסים בין ה' שניים הוגדרו כך: "הוא מכבד אותה, היא מעריכה אותו — אבל בלי התלהבות-יתר הדדית." האם הוא מצטער על שהכתיב אותה לראש-ממשלה? לא! כי הוא יודע שעם מותו של אשכול לא היו לו סיכויים להיבחר; וגם היום אינו מועמד ריאלי. הוא יודע שעליו לחכות — לרכוש עוד תומך, עוד מפלגות, עוד עסק. אילו רצה להוריד את גולדה מן הסוס הרם שלה, יכול היה לעשות זאת השבוע בקלות. עליו היה רק לעודד מעט את יגאל אלון, בקרב על הסגן הדתי. גולדה היתה מח' זירה את המנדט שלה, וההתמודדות על הירושה היתה בלתי-יגמנעת. ספיר הכריז שזה יהיה אסון, שישתולל תוהו-ובוהו. הוא התכחז למעשה לומר, כי אינו מוכן עדיין לנסות את כוחו בגלוי נגד דיין. לכן החליט שיש למת לגולדה להמשיך

משחקת. תחזיר את המנדט לנשיא "ואני עוד אעשה לכם נשף אם זה יקרה!" הסוף ירוע: יגאל נכנע, המפד"ל קיבל סגן, וגולדה השי' לימה את מעשה המרכבה. ויגאל אלון — סליחה, מי זה יגאל אלון? מישהו עוד זוכר שהיה מועמד סימפטי ובעל-סיכויים להיות ראש-הממשלה הבא של ישראל?

גם גלילי

מציג תנאים

אבל לא רק גולדה של יגאל אלון הוכרע השבוע. עוד כמה נפשות תימרנו מסביב לכיסא של גולדה. בצל משבר אלון, עמד לפרוץ משבר גולדה-גלילי. **גלילי, השוכב רתוק למיטתו בכיתת-החולים "אסף הרופא" כשהוא סובל מ-11 שבירים כי תוצאה מתאונת-הרכבה שלה, הודיע לגולדה: הוא מוכן להיות שר-ההסברה, אצלה, בתנאים שיימסרו לו גם תיק ההסברה בחו"ל, וגם בתנאי שיורחבו סמכויותיו כארץ. למשל: כי רשות-השידור.** **האולטימטום:** או קומיסאר עליון לתעמולה, או שרי-בלייתיק בממשלה. ויכוח של גלילי בפרשת זו היה שרי-החזון אבא אבן. גם הוא הגיש אולטימטום לגולדה, וכשפה ברורה לחלוטין: אם יקחו ממנו את הסכרת החזון — הוא בחוץ. לא יהיה בממש' לה, לא יהיה במשרד-החזון. גולדה, המעויינת בסילוק אבן מהממשלה ובחלפתו ביצחק רבין, העדיפה את גלילי על פני אבן. היא הודיעה השבוע במרכז העבודה כי תיק הסכרת-החזון יצורף למרות התנגדות אבן, למשרד-ההסברה. אבן יצטרך עתה לעמוד במיכתן, אם יימש את איומו. אבל אם בחזית הזאת בא קרע, הסתמנו בריתות משר